

तातो हावा 'लु'बाट जोगिने उपाय
- सकेसम्म दिउँसो घरबाहिर ननिस्कने,
- निस्कनै परे पातलो कपडाले टाउको
छोप्ने वा छाता ओड्ने,
- फलफूलको रस र पानी प्रशस्त पिउने,
- धेरै पसिना आएमा जीवनजल पिउने,
- चीसो पानीले नुहाउने,
- कामकाज सकभर बिहान वा बेलुका
गर्ने,
- मदिरासेवन नगर्ने,
- सकेसम्म चिया, कफी, सोडा जस्ता
पेय पदार्थ नपिउने ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

PRATEEK DAILY

राष्ट्रिय 'क' वर्ग

प्रतीक

दैनिक

eprateekdaily.com

जनहितमा जारी सन्देश

- आफ्नो घर सफा राखेजस्तै आफ्नो
शहर पनि सफा राखौं ।
- घर सफा भयो भने रोग लाग्दैन,
शहर सफा भयो भने प्रदूषण हुँदैन,
रोगवाहक कीरा-फट्टा-डाँडा
हुकदैनन् ।
- सफा रहनु देवत्व हो, फोहर दानवी
प्रवृत्ति हो ।

वीरगंज महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

❖ वर्ष ३७ ❖ २०८१ जेठ ३२ गते शुक्रवार // मृत भस्म नबन्दिमा भिक्तो भैकन बल्छु // 2024 June 14 Friday ❖ मूल्य ५/- ❖ पृष्ठ सङ्ख्या ६ ❖ अङ्क २८२

नीति तथा कार्यक्रमबारे ठोरीमा सर्वपक्षीय अन्तर्क्रिया सर्पदंशको बिरामी बढ्यो बजेट भेदभावरहित सबैको हितमा आउनेछ -उपाध्यक्ष रेग्मी

माधव तिमल्सिना, ठोरी, ३१ जेठ/
ठोरी गाउँपालिकाको आयोजनामा

नगर र सोअनुरूपको नीति तथा कार्यक्रम
र बजेट पनि नयाउन सुझाए ।

देह व्यापारको विकृति पनि शुरू भएकोमा
चिन्ता व्यक्त गरे । उनीहरूले यस्ता

अन्तरपार्टी सञ्जाल गठन हुने घोषणा
गरिन् । उनले सबैको चाहना ठोरीको
समृद्धि भएकोले सोअनुरूपको काम गर्ने
आयवासान दिइन् । उनले केही त्रुटि,
कमीकमजोरी रहेको स्वीकार गर्दै त्यसलाई
आगामी दिनमा दोहोरिन नदिन प्रतिबद्धता
जाहेर गरिन् । उनले सबैको सकारात्मक
सुझावलाई आगामी नीति तथा कार्यक्रममा
समावेश गरी सोहीअनुरूप बजेट
विनियोजन गरिने प्रतिबद्धता व्यक्त
गरिन् ।

उनकै अध्यक्षतामा भएको
अन्तर्क्रियामा ठोरी गाउँ कार्यपालिका
सदस्य ठाकुरप्रसाद न्यौपाने, नेता ठोरीका
सभापति सन्तोष श्रेष्ठ, एमालेका सचिव
जगन्नाथ पौडेल, माओवादी केन्द्रका
उपाध्यक्ष भक्तबहादुर सुनार, नेपाली
काङ्ग्रेसका रामबहादुर श्रेष्ठ, प्रकाश
खनाल, समाजसेवी वेदमन थापा, शिक्षक
महासङ्घ ठोरीका अध्यक्ष अमृत श्रेष्ठ,
शिक्षक सङ्गठनका केन्द्रीय सदस्य केशव
शर्मा लगायतको सहभागिता थियो ।

नारायणी अस्पतालको आकस्मिक कक्ष । तस्वीर: प्रतीक

प्रस, परवानीपुर, ३१ जेठ/
नारायणी अस्पताल वीरगंजमा विगत
एक महिनादेखि सर्पदंशका बिरामीहरूको
चाप बढेको छ ।
अस्पतालका चिकित्सक डा उदयनारायण
सिंहले एक महिनादेखि दैनिक १० जनाभन्दा
बढी सर्पदंशका बिरामीहरू आउने गरेको
बताए । उनले गर्मीयाममा सर्पदंशका घटना
बढ्ने र अहिले अधिकांश गोमन र करेत
सर्पदंशका बिरामीहरू आउने गरेको बताए
। डा सिंहले दैनिक १० जना बिरामीमध्ये

तीनजना गम्भीर र सातजना सामान्य
खालका हुने गरेको बताए ।
अस्पतालका अर्का चिकित्सक डा
दिलीप चौरसियाले अस्पतालमा आउने
बिरामीहरू सर्पदंश लगत्तै नआउँदा
उपचारमा समस्या हुने गरेको बताए ।
सर्पदंश भएको पाँच/छ घण्टापछि
बिरामीहरू अस्पतालमा आउँदा
उपचारमा जटिलता उत्पन्न हुने गरेको
बताउँदै डा चौरसिया सर्पदंश लगत्तै
जतिसक्दो चाँडो अस्पताल आउन सुझाए ।

तस्वीर: प्रतीक

बिहीवार गापा कार्यालयमा आव २०८१/८२
को नीति तथा कार्यक्रमका लागि सर्वपक्षीय
अन्तर्क्रिया सम्पन्न भएको छ ।

अन्तर्क्रियामा सहभागीहरूले आगामी
नीति तथा कार्यक्रममा गापाले शिक्षा,
कृषि, पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि विशेष
कार्यक्रम ल्याउनुपर्ने बताए ।

यसैगरी, नीति तथा कार्यक्रमसँगै
पालिकाले ठोरीको आमूल परिवर्तनको
लागि शिक्षा, कृषि, पर्यटन क्षेत्रलाई
प्राथमिकतामा राखेर बजेट विनियोजन
गर्नुपर्ने बताए । उनीहरूले भौतिक
विकाससँगै गापाले चेतना परिवर्तनका
निम्ति पनि विशेष कार्यक्रम ल्याउनुपर्ने
सुझाव दिएका थिए ।

गापाका जनप्रतिनिधिले
विकासलगायतका काम गर्दा दलीय विभेद

सहभागीहरूले जनप्रतिनिधिहरूले सबैलाई
समानरूपमा व्यवहार गर्नुपर्ने र
सोहीअनुरूपको विकास निर्माणलगायत
सामाजिक काम गर्दा गापाको उन्नति
हुने सुझाव दिएका थिए ।

सहभागीहरूले गापाका सामुदायिक
विद्यालयहरूको शिक्षाको स्तर उकास्न
विद्यमान गापा शिक्षा ऐन संशोधन गर्नुपर्ने
र अनुगमनमा कडाइ गरी विद्यालयमा
पालिकाको स्थिति बलियो बनाउनुपर्ने
सुझाव दिएका थिए ।

यसैगरी, विद्यालयमा स्थानीय
पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा मातृभाषामा
निर्माण गर्नुपर्ने बताए । कार्यक्रममा
सहभागीहरूले पर्यटन प्रवर्द्धन क्षेत्रमा
ठोरीले पछिल्लो समय फड्को मार्दै गर्दा
होटल व्यवसाय फस्टाएको तर सोसँगै

अनैतिक कार्य कसरी नियन्त्रण गर्न
सकिन्छ भन्नेतर्फ पनि गापाको पहल हुनुपर्ने
बताए ।

यसैगरी, कृषिमा विशेष प्राथमिकता,
निष्क्रिय कृषि सहकारी खारेजी, नमूना
टोल घोषणा गरी भौतिक विकास गर्नुपर्ने
र गुणास्तरीय स्वास्थ्य, खानेपानीको
उचित व्यवस्थापनतर्फ पनि गापाले पहल
गर्नुपर्ने बताए । विपद् व्यवस्थापनमा
गापाको सक्रियता बढाउनुपर्ने, सामाजिक
सुरक्षा भन्दा सहज रूपमा उपलब्ध गराउने
वातावरणको निर्माण गर्नुपर्ने र त्यसका
लागि बैकिङ सेवाको व्यवस्था पनि नीति
तथा कार्यक्रममा समेट्न सुझाव दिएका
थिए ।

गापा उपाध्यक्ष गोकुलीकुमारी
रेग्मीले आगामी दिनमा आफ्नो नेतृत्वमा

नगर विकास समितिको विरोधमा प्रदर्शन

तस्वीर:प्रतीक

प्रस, पोखरिया, ३१ जेठ/
पोखरिया नगर विकास समितिको
कामकारबाईविरुद्ध स्थानीयले बिहीवार
प्रदर्शन गरेका छन् ।

मनोहर गुप्ताको नेतृत्वमा
निकालिएको विरोध जुलुसले
नगरपरिक्रमा गर्दै पोखरिया नगरपालिका
कार्यालयअगाडि टायर बालेर विरोध

प्रदर्शन गरेको थियो ।

पोखरिया नपाले केही समयदेखि
नगर विकास समितिको जग्गा छुट्याउने
काम शुरू गरेको र अहिले एक साताभित्र
सो जग्गा छुट्याउनका लागि
जग्गाधनीहरूको नाममा सूचना प्रकाशित
गरेको विरोधमा आज प्रदर्शन गरिएको
हो ।

वैदेशिक रोजगारबारेमा नागरिक समाजसँग अन्तर्क्रिया

दिनेशकुमार मिश्र, वीरगंज, ३१ जेठ/
दिव्य विकास स्रोत केन्द्र पसांको
आयोजनामा सुरक्षित आप्रवासन (सामी)

मानिसहरूले सही सूचना र सीप सिकेर
मात्र जान सुझाए । उनले गत आर्थिक
वर्षमा वीरगंज महानगरपालिकाबाट एक

आएको बताए ।
यसैगरी, पसांगढी नगरपालिकाबाट
८३६ जना गएका र १३ करोड तीन

तस्वीर: प्रतीक

कार्यक्रमले वैदेशिक रोजगार विषयक
नागरिक समाजसँग अन्तर्क्रिया गरेको
छ ।

वीरगंजमा बुधवार आयोजित
कार्यक्रममा केन्द्रका संयोजक रामाशङ्कर
कुशवाहाले वैदेशिक रोजगारमा
जानेहरूको सङ्ख्या दिनानुदिन बढिरहेको
र त्यसमध्ये जानकारी अभावमा थुप्रै
मानिस ठगीका शिकार भइरहेको
बताए । उनले स्वदेशमै रोजगार गर्न
सन्देश प्रवाह गर्दै आएको र वैदेशिक
रोजगारमा जानै पर्ने भए त्यस्ता

हजार ५४१ जना वैदेशिक रोजगारमा
गएका र तिनीहरूबाट ५७ करोड ५०
लाख विप्रेषण आएको बताए ।

उनले महानगरपछि संस्थाले पसांगढी
नगरपालिका, सखुवाप्रसौनी र ठोरी
गापाको तथ्याङ्क सङ्कलन
गर्नुका साथै वैदेशिक रोजगारमा
जानेहरूलाई परामर्श दिने कार्य गर्दै
आएको बताए ।

संयोजक कुशवाहाले ठोरी गापाबाट
एक हजार १५९ जना विदेश गएका र
उनीहरूबाट ४४ करोड १३ लाख विप्रेषण

लाख र सखुवाप्रसौनी गापाबाट ५३० जना
गएका र उनीहरूबाट दुई करोड ६२
लाख विप्रेषण भित्रिएको उनले बताए ।

उनले पसां जिल्लाबाट गत वैदेशिक
रोजगारमा गएकामध्ये ११६ जना ठगीको
शिकार भएका छन् र आफ्नो संस्थाको
सहयोगमा २३ जनालाई उद्धार गरी स्वदेश
फिर्ता ल्याएको बताए ।

जिल्लामा एक वर्षमा ११६ जना
ठगीमा परेका जसमध्ये संस्थाको
सहयोगमा २३ जनाको उद्धार भएको
(बाँकी पाँचौं पातामा)

गर्मीका कारण महानगरलगायतका विद्यालय बन्द

छाता ओढेर गन्तव्यतर्फ जाँदै बटुवाहरू । तस्वीर: प्रतीक

ओमप्रकाश चौधरी, सेठवा, ३१ जेठ/
बढ्दो गर्मीका कारण वीरगंज
महानगरपालिकाका विद्यालयहरू
बिहीवारदेखि आइतवारसम्म चार दिनको
लागि बन्द गरिएका छन् । वीरगंज
महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
मातृका भट्टराईले सूचना प्रकाशित गरी

वार्षिक बिदामा कट्टा हुनेगरी जेठ ३१
देखि असार २ गतेसम्म विद्यालय बन्द
गरिएको र असार ३ गते सोमवारदेखि
विद्यालय सञ्चालनमा आउने जानकारी
गराएका छन् ।

वीरगंज महानगरपालिकाले गर्मी
बढेसँगै यसअघि बिहान १०:३० बजेसम्म

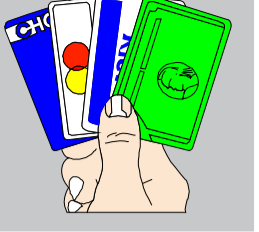
मात्रै कक्षा सञ्चालनको लागि सूचना
गरेको थियो । तर गर्मी बढेर ४२
डिग्रीसम्म पुगेपछि महानगरले बिदा
दिएको हो । मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले
शुक्रवारसम्म गर्मी बढ्ने र शनिवारदेखि
पश्चिमी वायुको प्रभावसँगै वर्षा हुने
अनुमान गरेको छ ।

वीरगंज महानगरसँगै पोखरिया नपा,
सखुवाप्रसौनी, जीराभवानी, पकामैनपुर
गाउँपालिकाले असार २ गतेसम्म गर्मी
बिदा दिएका छन् । ठोरी गापाले बिहान
१०:३० बजेसम्म र पसांगढी र
पटेवासुगौलीले बिहान ९:३० बजेसम्म
विद्यालय सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

यस अघि महानगरले वार्षिक
बिदाबाट कट्टा हुनेगरी जेठ १६ देखि १९
गतेसम्म चार दिन बिदा दिएको थियो ।
महानगरसँगै पसां जिल्लाका विभिन्न
पालिकाहरूले गर्मी बिदा दिएका थिए ।
अहिले महानगरले बिदा दिएपछि केही
पालिकाहरूले सूचना प्रकाशित गरेर
वार्षिक बिदाबाट कट्टा हुनेगरी गर्मी बिदा
दिन शुरू गरेका छन् ।

अर्थ - उद्योग - वाणिज्य

ऊर्जा रूपान्तरण: समस्या र समाधान

कुनै पनि देशको आर्थिक विकास ऊर्जाको नै निर्भर रहेको हुन्छ। अहिलेको यो वैश्व युगमा ऊर्जाको प्रयोगविना कुनै

ऊर्जा उत्पादन एवं वितरणसम्बन्धी नेपालसँग न गतिलो किसिमको अल्पकालीन योजना छ, न दीर्घकालीन

६० प्रतिशत जैविक अवशेष ऊर्जा रहेको छ। तर सन् २०३५ सम्म फ्रान्सले जैविक अवशेष ऊर्जाको प्रयोग ६० प्रतिशतबाट

संसारका अनेक देशले सफा ऊर्जा उत्पादन गर्ने अनेक योजना घोषणासमेत गरेका छन्। अमेरिका र युरोपका अनेक देशले परम्परागत ऊर्जा वा जैविक ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग क्रमिकरूपमा कम पाउँ जाने र कार्बन विसर्जन उल्लेखनीय परिमाणमा कम पार्ने अनेक योजना तथा कार्यक्रमहरू ल्याएका छन्।

नेपालले अहिले पनि ठूलो परिमाणमा जैविक अवशेष ऊर्जा उपयोग गरिरहेको छ। हाम्रो यातायात व्यवस्था पूर्णरूपमा जैविक अवशेष ऊर्जा (पेट्रोलियम पदार्थ) मा निर्भर छ। ज्यादै न्यून मात्रामा मात्र हामीले सफा ऊर्जा-जल विद्युत् उत्पादन गरिरहेका छौं। विश्वमा आएको यो परिवर्तन-सफा ऊर्जा प्रयोग गर्ने अभियानबाट नेपाल प्रभावित भएको देखिँदैन।

हामीले पनि देशमा कसरी जैविक ऊर्जाको प्रयोग कम पाउँ जाने र सफा ऊर्जा उत्पादन कसरी वृद्धि गर्नेबारे गम्भीर भएर सोच आवश्यक छ। यस सम्बन्धमा नयाँनयाँ नीति, योजना र कार्यक्रम निर्माण गर्न आवश्यक छ। ऊर्जा कुनै पनि देशको आर्थिक विकासको मेरुदण्ड भएको हुनाले हामीले ऊर्जा उत्पादन विषयलाई गम्भीरतापूर्वक लिन आवश्यक छ।

सफा ऊर्जाका तीन मुख्य स्रोतहरू - वायु ऊर्जा, सौर्य ऊर्जा र जलविद्युत्को नेपालमा ठूलो मात्रामा उपलब्धता छ। सफा ऊर्जाका यी तीनै स्रोतको हामी अति नै फाइदजनक किसिमले उत्पादन गरेर उपयोग गर्न सक्छौं।

हामीले सफा ऊर्जा उत्पादनमा जोड दिने हो र यसका लागि अनेक योजना तथा कार्यक्रम निर्माण गर्ने हो भने ठूलो परिमाणमा सफा ऊर्जा उत्पादन गर्न सक्छौं। ऊर्जाका लागि भारतप्रति हाम्रो अति निर्भरता उल्लेखनीय किसिमले कम पार्न सक्छौं।

नेपालमा कसरी ठूलो परिमाणमा सफा ऊर्जा उत्पादन गर्न सकिन्छ भन्नेबारे छलफल गर्न, योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्माण गर्न एवं यो विषयलाई प्राथमिकता दिन हामीले अब ढिलो गर्नुहुँदैन। हामीले ऊर्जा रूपान्तरणमा तत्काल ध्यान दिनुपर्छ। जैविक ऊर्जा प्रयोगबाट सफा ऊर्जा प्रयोगतिर लानुपर्छ।

जलविद्युत् र सौर्य ऊर्जा विकासमा जोड

काठमाडौं, ३१ जेठ/रासस

जलवायु परिवर्तनका कारण नदीको बहावमा घटबढ भई सुक्खा मौसममा पानीको अभाव हुन थालेको जलविद्युत्मा भएको पूर्ण निर्भरतालाई कम गरी

उपभोग गर्ने तथा पानीलाई जलाशयमा सञ्चित गरी विद्युत् माग उच्च भएको समयमा सञ्चित पानीको प्रयोग गरी थप विद्युत् आपूर्ति गर्न सकिनेछ। यदि सोलार पिभीको विकासलाई विस्तार

तस्वीर: सौजन्य

नवीकरणीय ऊर्जाका स्रोतहरू जस्तै सोलार पिभीमा आधारित विद्युत् उत्पादनलाई जोड दिनुपर्ने एक अध्ययनले देखाएको छ।

वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र र जर्मन सहयोग नियोग जिआइजेडद्वारा सञ्चालित आर्थिक विकासको लागि सौर्य प्रविधि प्रवर्द्धन कार्यक्रमको सहयोगमा 'नेपालको ऊर्जा सम्मिश्रणमा सुरक्षा, सुलभता एवं दिगोपनको लागि जलविद्युत् र सौर्य ऊर्जाको एकीकृत विकास' विषयमा गरिएको अध्ययन प्रतिवेदनमा नेपालमा जलविद्युत् तथा सौर्य ऊर्जा लगायत नवीकरणीय ऊर्जाको प्रशस्त सम्भावना रहेकाले यसलाई समपूरक रूपमा विकास गर्नुपर्नेमा जोड दिइएको छ।

अध्ययन प्रतिवेदनको अन्तिम निष्कर्षहरूलाई सम्बन्धित सम्पूर्ण सरकारीवालाहरूसमक्ष प्रस्तुत गर्ने उद्देश्यले आयोजित कार्यक्रममा ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयका सचिव सुशीलचन्द्र तिवारीले अध्ययन प्रतिवेदनले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रको समग्र विश्लेषण गरी आगामी दिनमा ऊर्जा सुरक्षा र निर्यातका लागि जलविद्युत्सँगै सौर्य ऊर्जा लगायत नवीकरणीय ऊर्जाको विकास र विस्तारमा जोड दिइने बताए। कार्यक्रममा केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक नवराज ढकालले जलविद्युत्मा निर्भर विद्युत् प्रणालीले सुक्खायाममा आवश्यक आपूर्ति गर्न नसक्ने हुँदा सौर्य ऊर्जालाई पनि सँगसँगै विकास गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै पछिल्लो समय सोलार प्यानलको मूल्यमा भएको गिरावटका कारण यसको लागत कम हुँदा स्वच्छ र दिगो ऊर्जा क्षेत्रको विकास गर्न नीतिगत र लगानीको वातावरण निर्माण गर्नुपर्छ भने।

नेपालले पेरिस सम्झौतामा प्रतिबद्धता जनाएबमोजिम सन् २०४५ सम्ममा खुद शून्य उत्सर्जनको लक्ष्य हासिल गर्नका लागि जलविद्युत्बाहेकका नवीकरणीय ऊर्जाको विकास गर्नुपर्नेछ भने सन् २०३० सम्ममा २० प्रतिशत ऊर्जाको खपत नवीकरणीय स्रोतबाट गर्ने आवधिक योजनामा उल्लेख छ। नेपालले दोस्रो राष्ट्रिय निर्धारित योगदान (२०२०)को प्रतिवेदनले २०३० सम्ममा पाँच हजार मेगावाट क्षमता बराबर नवीकरणीय ऊर्जाबाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य तय गरेको छ। कोप-२८ मा गरिएको सङ्घर्ष प्रस्तावमा समेत नेपालले पेट्रोलियम पदार्थको प्रयोगमा न्यूनीकरण गर्ने तथा नवीकरणीय ऊर्जाको लगानीलाई वृद्धि गर्ने भन्ने प्रतिबद्धता जनाएको सन्दर्भमा जलविद्युत् तथा सौर्य ऊर्जाको सम्मिश्रणमा जोड दिनु आवश्यक भएको कार्यकारी निर्देशक ढकाल बताउँछन्।

सौर्य ऊर्जा र जलविद्युत्लाई एकीकृत रूपमा विकास गर्ने हो भने निर्देशकको समयमा सौर्य विद्युत्लाई

गर्ने हो भने जलविद्युत्को जलाशयमा थप पानी सञ्चित गर्न सकिने र सुक्खा मौसममा आवश्यकता अनुसार दैनिक विद्युत्को मागबमोजिम आपूर्ति व्यवस्थापन गर्न सकिने हुँदा भारतबाट महँगो शुल्कमा हुने विद्युत्को आयातमा न्यूनीकरण गर्न मदत पुग्ने अध्ययनको निष्कर्ष छ।

वर्षायामको समयमा पर्याप्त विद्युत् उत्पादन हुने तर सुक्खा मौसममा विद्युत् उत्पादन घट्ने हुँदा यस्तो मौसमी उतारचढावलाई न्यूनीकरण गर्न र कुल ऊर्जाको लागतलाई कम गर्नका लागि सौर्य विद्युत् भरपर्दो विकल्प हुन सक्ने बताइएको छ। कुल जडित क्षमताको करीब १५ प्रतिशत विद्युत् जलविद्युत्बाट उत्पादन भएको छ। सुक्खायाममा सौर्य ऊर्जाको उत्पादन बढी हुने गर्छ भने जलविद्युत्को उत्पादन कम हुने हुँदा सौर्य ऊर्जा र जलविद्युत्लाई एकीकृत रूपमा विकास गर्ने हो भने निर्देशकको समयमा सौर्य विद्युत्लाई उपभोग गर्ने र पानीलाई जलाशयमा सञ्चित गर्न सकिने प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

नेपालले सौर्य ऊर्जाबाट विद्युत् उत्पादनको क्षमता वृद्धि गर्न सकेको खण्डमा व्यापार असन्तुलनलाई घटाउन सकिनेछ। नेपालले अहिले पनि अधिकतम विद्युत् महँगोमा खरीद गर्ने (औसत मूल्य प्रतियुनिट रु १०.४८ देखि ३२ सम्म) र सस्तोमा बिक्री गर्ने (औसत मूल्य प्रतियुनिट रु ७.०२) अवस्था रहँदै आएको छ। सुक्खायाममा सहज विद्युत् आपूर्तिको लागि भारतसँग निर्भर हुनुपर्ने बाध्यताको अन्त्यका लागि ऊर्जा सम्मिश्रणमा जानुको विकल्प नरहेको अध्ययन टोलीका प्रमुख डा शालिग्राम पोखरेल बताउँछन्। सौर्य ऊर्जा आयोजनाहरूलाई जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाहरूसँग संयुक्तरूपमा विकास गर्न सकेको खण्डमा सुक्खायाममा भारतबाट हुने विद्युत् आयातलाई तत्काल घटाउन सकिने उनको भनाइ छ।

सौर्य ऊर्जाको उचित ढङ्गले सदुपयोग गरी यसबाट पर्याप्त लाभ हासिल गर्न प्रभावकारी नीति तर्जुमा गरी र सोको कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिन सकिनेमा सौर्य प्रविधिमा लगानी गर्ने वातावरण बनाउने र हालका चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न सकिने उनको सुझाव छ।

अर्थविशेष

विश्वराज अधिकारी

akoutilya@gmail.com

हामीले सफा ऊर्जा उत्पादनमा जोड दिने हो र यसका लागि अनेक योजना तथा कार्यक्रम निर्माण गर्ने हो भने ठूलो परिमाणमा सफा ऊर्जा उत्पादन गर्न सक्छौं। ऊर्जाका लागि भारतप्रति हाम्रो अति निर्भरता उल्लेखनीय किसिमले कम पार्न सक्छौं।

पनि देशको आर्थिक विकास सम्भव छैन। देश धनी हुनका लागि ऊर्जा, नभइ नहुने तत्त्व हुन पुगेको छ। यो कारणले गर्दा पनि कुनै पनि देशले ऊर्जा उत्पादन र प्रयोगमा ध्यान दिन आवश्यक छ। नेपाल ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग दुवै क्षेत्रमा निकै पछाडि छ। ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग, दुवै क्षेत्रमा नेपाल निकै पछाडि रहेकोले पनि नेपालको आर्थिक विकासको गति सुस्त हुन पुगेको हो। हुनत नेपालका प्रशासकहरूले ऊर्जा उत्पादनमा ध्यान दिन खोजेको भने हो।

श्री ३ महाराज चन्द्र शम्शेरले सन् १९११ मा ब्रिटिश सरकारको सहयोगमा फर्पिङमा 'चन्द्रज्योति हाइड्रो-इलेक्ट्रिक पावर स्टेशन' स्थापना गराएका थिए। काठमाडौंलाई फलल्ल पार्ने प्रयास गरेका थिए। चन्द्र शम्शेरले स्थापना गराएका यो पावर स्टेशन दक्षिण एशियामा नै पहिलो जलविद्युत् योजना थियो। तर यो कार्यले राम्ररी निरन्तरता पाउन सकेन। जल विद्युत् उत्पादन कार्यले नेपालमा महत्त्व पाउन सकेन। उल्टो ऊर्जाका लागि भारतमाथि निर्भरता बढेर गयो। ऊर्जा अहिले उद्योग, व्यापार एवं व्यवसाय सञ्चालन गर्न नभइ नहुने अत्यावश्यक तत्त्व हुन पुगेको छ। हाम्रो दैनिक जीवनको लागि पनि ठूलो परिमाणमा ऊर्जा चाहिन्छ। हाम्रो घरको भन्साकोठा, बैठक एवं सुत्ने कोठामा ऊर्जामा आश्रित रहेको पाइन्छ। निष्कर्षमा भन्ने हो भने अहिले मानव सभ्यता ऊर्जाको जगमा उभिएको छ। ऊर्जा नहुने हो भने मानव सभ्यता ढल पुग्छ। स्थिर हुन पुग्छ। यति हुँदाहुँदै पनि नेपालले ऊर्जा उत्पादनका लागि खास नीति एवं योजना निर्माण गरेको पाइँदैन।

कुनै योजना बनाउने कसैलाई फुर्सत छ। ऊर्जाका लागि नेपाल ठूलो मात्रामा भारतमाथि निर्भर हुनुपर्ने स्थिति छ। भारतले एक हप्ता पनि नेपाललाई ऊर्जा दिने कार्य बन्द गरिदिने हो भने नेपालको उद्योग एवं व्यापार मात्र होइन, दैनिक जीवन नै गतिहीन हुने स्थिति छ।

अहिले वर्तमान विश्वमा परम्परागत वा जैविक अवशेष-ऊर्जा (Fossil Fuels) ठूलो परिमाणमा उत्पादन एवं उपयोग हुन्छ। कोइला, पेट्रोलियम पदार्थ, प्राकृतिक ग्याँस आदिलाई जैविक अवशेष ऊर्जा भन्ने गरिन्छ। विकासशील राष्ट्रहरू मात्र होइन, धनी देशहरूले पनि अहिले ठूलो परिमाणमा जैविक अवशेष ऊर्जा प्रयोग गरिरहेका छन्। तर धनी राष्ट्रहरूले क्रमिकरूपमा जैविक अवशेष ऊर्जा उत्पादन एवं प्रयोग बन्द गर्दै जाने घोषणा गरेका छन्। जैविक अवशेष ऊर्जाको प्रयोगले डरलाग्दो गरी पृथ्वीको तापक्रम वृद्धि गरेको र त्यो वृद्धिले गर्दा संसारका अनेक देशमा बाढी, पैरो, खडेरी जस्ता समस्याहरू गम्भीर किसिमले देखिएका हुनाले धनी देशहरूले क्रमिकरूपमा जैविक अवशेष ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग कम गर्ने र एउटा निश्चित अवधिपछि यो ऊर्जा उत्पादन एवं प्रयोग पूर्णरूपले बन्द गर्ने घोषणा गरेका छन्।

अमेरिकी राज्य क्यालिफोर्नियाले जैविक अवशेष ऊर्जाको प्रयोग क्रमिक रूपमा कम पाउँ लगे र सन् २०३५ पछि क्यालिफोर्नियामा बिक्री हुने कारहरूले शून्य बराबर कार्बन विसर्जन गर्नुपर्ने कार्यकारी आदेश नै जारी गरिसकेको छ।

फ्रान्सले उपयोग गर्ने कुल ऊर्जामध्ये

घटाएर ४० प्रतिशत पार्ने घोषणा गरेको छ।

जर्मनीले सन् २०४५ देखि जैविक अवशेष ऊर्जाको प्रयोग पूर्णरूपमा बन्द गर्ने घोषणा गरेको छ। वर्तमानमा उसले कार्बन विसर्जनलाई ६५ प्रतिशतले कम पार्ने उद्देश्यसमेत राखेको छ।

चीन र भारतलगायत अन्य केही राष्ट्र अहिले पनि ठूलो परिमाणमा जैविक अवशेष ऊर्जा उत्पादन एवं प्रयोग गर्छन्। कतार, साउदी अरेबिया, इरान, इराक, कुवेतजस्ता राष्ट्र त ठूलो परिमाणमा ऊर्जा भन्ने गरिन्छ। विकासशील राष्ट्रहरू मात्र होइन, धनी देशहरूले पनि अहिले ठूलो परिमाणमा जैविक अवशेष ऊर्जा प्रयोग गरिरहेका छन्। तर धनी राष्ट्रहरूले पनि निकट भविष्यमै जैविक उत्पादन कार्य बन्द गर्ने सम्भव देखिँदैन। भविष्यमा कहिले बन्द गर्ने हुनु भन्न सकिने स्थिति छैन। तर क्रमिकरूपमा यी राष्ट्रहरूले पनि जैविक अवशेष ऊर्जा उत्पादन कम पाउँ लगनुपर्छ र कालान्तरमा बन्दसमेत गर्नुपर्ने हुन सक्छ।

जैविक ऊर्जाको अत्यधिक प्रयोगले विश्व वातावरण खराब पार्ने मात्र नभएर जुन देशले जैविक ऊर्जा बढी प्रयोग गर्ने हो त्यस देशको पर्यावरणसमेत खराब हुने हुनाले यो मुद्दालाई हरेक राष्ट्रले महत्त्व दिनुपर्ने भएको छ। कसरी जैविक ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग कम पार्नेबारे गम्भीर भएर सोच्नुपर्नेको छ।

अहिले संसारभरिबाट नै सफा ऊर्जा उत्पादन र प्रयोग गर्नुपर्ने आवाज उठिरहेको छ। सफा ऊर्जा भन्नाले मुख्य गरी तीनथरीका ऊर्जा - सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जा र जल विद्युत् पर्दछन्।

प्रचण्ड गर्मीको कारण वीरगंजमा दिउँसो रिक्शा चलाउन नसकेपछि बृक्षारोपण गरिएको आदर्शनगर क्षेत्रमा छहारीमा सुस्ताउँदै रिक्शाचालक। गर्मीको कारण वीरगंजका रिक्शाचालकलाई काम गर्न निकै समस्या भएको छ। तस्वीर: राधेश्याम पटेल/प्रतीक

जेठ २५ गते आएको हावाहुरीका कारण पर्साको रङ्गपुरटोडीमा क्षतिग्रस्त इन्टरनेटको तार सडकमा असरल्ल अवस्थामा। तस्वीर: राधेश्याम पटेल/प्रतीक

सातजना महिलासहित ७५ जनाद्वारा रक्तदान

नितेश कर्ण, वीरगंज, ३१ जेठ/ शाखाले बिहीवार हरिवनमा आयोजना नेपाल पत्रकार महासङ्घ सलाही गरेको रक्तदान कार्यक्रममा ७५ जनाले

रक्तदान गरेका छन्। विश्व रक्तदाता दिवसको अवसरमा हरिवन नगरपालिकाको आर्थिक सहयोग तथा रक्तसञ्चार सेवा केन्द्र धनुषा र भैरवी दल गण पाँचकुमारी ब्यारेकको सहकार्यमा आयोजित रक्तदान कार्यक्रममा सातजना महिलासहित ७५ जनाले रक्तदान गरेको शाखा अध्यक्ष टङ्गबहादुर क्षेत्रीले बताए।

हरिवन नगरपालिकाकी उपप्रमुख हरिमाया घलानले उद्घाटन गरेको कार्यक्रममा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत देवेन्द्र सापकोटा, भैरवी दल गण पाँचकुमारीका गणपति सूर्यबहादुर कार्की, प्रहरी उपरीक्षक रवीन्द्रबहादुर सिंह, सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक रोहितबहादुर घिमिरे, इलाका प्रहरी कार्यालय हरिवनका प्रहरी निरीक्षक अनिलराज गिरी, बागमती सेवा समाज नेपालका पूर्वअध्यक्ष भरतकुमार कार्कीलगायतको सहभागिता थियो।

डटेलोबाट बचौ र बचाऔ।

सानो असावधानीले डटेलोबाट जङ्गल मात्र होइन, आसपासका बस्तीसमेत उजाड हुन सक्छन्।

त्यसैले,

- सलाई, लाइटरजस्ता प्रज्वलनशील वस्तु बालबालिकाले भेट्ने ठाउँमा नराखौं,
- जङ्गलमा सलाई तथा लाइटरको प्रयोग नगरौं, गर्ने पर्ने भए सावधानीपूर्वक प्रयोग गरी राम्रोसँग आगो निभाऔं,
- जङ्गल र बस्तीका बीचमा अग्निरेखा निर्माण गरौं,
- जङ्गलमा आगो लगाउने व्यक्तिका बारेमा प्रहरीलाई खबर गरौं,
- आगो निभाउन जाँदा सुरक्षाका उपाय अवलम्बन गरौं,
- जन, धन र वनको संरक्षण गरौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

Make your stay with us is a
memorable experience

Lords Plaza Birgunj is a world class hotel built to treat all types of travelers. This beautiful hotel is equipped with contemporary Rooms and Suites, Business Center, Four Conference Rooms, Three Food and Beverage outlets - Bar, Multi Cuisine Restaurant & Roof Top Dining, Spa, Gym, Pool and Casino.

Diyalo
Lords
PLAZA
Exhilarating Hospitality
Birgunj

Call - 51525252, 98028 19788, 98028 19787

Aadarsh Nagar, Birgunj, Nepal, www.lordshotels.com,

आजको कार्यक्रम

क्र.नं.	आयोजक	कार्यक्रम	स्थान	समय
१.	महावाणिज्य दूतावास	आकस्मिक रक्तदान	रेडियो वीरगंज परिसर	७:००
२.	वर्ल्ड लिड	रक्तदान	घण्टाघर, वीरगंज	७:००
३.	ब्लोदान पर्सा	सम्मान	होटल मकालु	७:३०

खेलकूदको संसार

अमेरिकालाई हराउँदै भारत विश्वकपको सुपर आठमा

काठमाडौं, ३१ जेठ/रासस

आइसिसी टी-२० विश्वकप क्रिकेट प्रतियोगितामा अमेरिकालाई पाखा लगाउँदै भारत विजयी भएको छ।

अमेरिकाको न्युयोर्कमा गएराति सम्पन्न खेलमा अमेरिकालाई सात विकेटले हराउँदै भारत विश्वकपको सुपर आठमा पुगेको हो। लगातार तेस्रो जीत हात पारेको भारत छ अझ जोड्दै समूह 'ए'बाट सुपर ८ मा प्रवेश गर्ने पहिलो टोली बन्यो।

सोही समूहमा रहेको अमेरिका तीन खेलबाट चार अझसहित दोस्रो स्थानमा छ। पाकिस्तान र क्यानडाको समान दुई अझ छ। आयरल्यान्डले अझ खाता खोल्न सकेको छैन।

खेलमा अमेरिकाले निर्धारित २० ओभरमा आठ विकेट गुमाउँदै १११ रनको लक्ष्य प्रस्तुत गरेको थियो। जवाफमा भारतले १८ दशमलव तीन ओभरमा तीन विकेट गुमाउँदै लक्ष्य पूरा गरेको अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमहरूले जनाएका छन्।

भारतका लागि सूर्यकुमार यादवले ४९ बलमा दुई चौका र दुई छक्कासहित सर्वाधिक ५० रनको योगदान दिए। त्यस्तै, ऋषभ दुबेले ३१ रन बनाए भने ऋषभ पन्तले १८ रनको योगदान दिए।

अमेरिकाका सौरभ नेत्रवालकरले दुई विकेट लिए भने अली खानले एक विकेट झारे। त्यसअघि टस हारेर पहिला ब्याटिङ गरेको अमेरिकाका ओपनर सायन जहाँगीरलाई अर्शदीप सिंहले पहिलो बलमै आउट गर्दै दबाव दिएका थिए। त्यसपछि नीतीश कुमारले २३ बलमा सर्वाधिक २७ रनको योगदान गरे भने अर्का ओपनर स्टेभन टेलरले ३० बलमा २४ रन बनाए।

टी-१० क्रिकेटमा निड्लाशैनी ग्वाल्लेक विजयी

बैतडी, ३१ जेठ/रासस

बैतडीमा शुक्रवारदेखि टी-१० भेटान डिसिएल खुला क्रिकेट प्रतियोगिता शुरु भएको छ। आज भएको पहिलो खेलमा आयोजक निड्लाशैनी ग्वाल्लेक क्रिकेट एकेडेमी विजयी भएको छ। उसले निड्लाशैनी वारियरलाई आठ विकेटले पराजित गरेको हो।

निड्लाशैनीले दिएको १४१ रनको लक्ष्य एकेडेमीले १९.३ ओभरमा दुई विकेटको क्षतिमा पूरा गर्‍यो। निड्लाशैनी ग्वाल्लेक क्रिकेट एकेडेमीका लागि प्रतीक बोहराले अर्धशतक बनाए। 'म्यान अफ दी म्याच' घोषित भएका उनले अविजित ५१ रन बनाए। यस्तै, सुशील बोहराले अविजित ३५ तथा दीपक बोहराले ३१ रन बनाए। बलिडतर्फ निड्लाशैनीका मङ्गेश दयालले एक विकेट लिए।

यस अघि निड्लाशैनी खेलमैदान, देहिमाडौंमा पहिले ब्याटिङ गरेको निड्लाशैनी वारियरले निर्धारित १० ओभरको खेलमा आठ विकेट गुमाएर १४० रन बनाएको थियो।

उसका लागि ऋषिकेश बोहराले अर्धशतकीय पाली खेल्दै ५८ रन बनाए। बलिडतर्फ निड्लाशैनी ग्वाल्लेकका यज्ञराज भट्ट र डम्बर पुजाराले दुई/दुई विकेट लिए।

निड्लाशैनी ग्वाल्लेक क्रिकेट एकेडेमीले उक्त प्रतियोगिता आयोजना गरेको हो। प्रतियोगितामा ११ टोली सहभागी छन्। सहभागी टोलीलाई चार समूहमा विभाजन गरी खेल सञ्चालन भइरहेको आयोजक निड्लाशैनी ग्वाल्लेक क्रिकेट एकेडेमीका अध्यक्ष दीपेन्द्रबहादुर बोहराले जानकारी दिए।

एशियन कप फुटबल छनोट : नेपाल समूह 'एफ'मा

काठमाडौं, ३१ जेठ/रासस

एएफसी १७ वर्षमुनि (यू-१७) एशियन कप फुटबल छनोट खेलमा नेपाल समूह 'एफ'मा परेको छ।

एशियाली फुटबल महासङ्घ (एएफसी)ले बिहीवार सार्वजनिक गरेको 'ड'मा नेपाल समूह 'एफ'मा परेको छ। नेपालको समूहमा जापान, कतार र मङ्गोलियाजस्ता बलिया राष्ट्र परेका छन्। यस समूहका सबै खेल कतारले आयोजना गर्ने एएफसीले जनाएको छ। छनोटका खेल आउँदो अक्टोबर महिनामा हुने एएफसीले जनाएको छ।

त्यसैगरी, एएफसीले आजै सार्वजनिक गरेको २० वर्षमुनिको एएफसी यू-२० एशियन कप छनोटमा भने नेपाल समूह 'बी'मा परेको छ। नेपालको समूहमा चाइनिज ताइपेई, उज्बेकिस्तान, बह्राइन र कम्बोडिया रहेका छन्।

यो समूहका खेल चाइनिज ताइपेईले आयोजना गर्ने एएफसीले जनाएको छ। उक्त खेल आगामी सेप्टेम्बर २१ देखि २९ तारिखसम्म हुनेछ।

स्वच्छ मासु खानबाट उपभोक्ता वञ्चित

प्रस, परवानीपुर, ३१ जेठ/ एनिमल नेपाल, बाराको आयोजनामा बिहीवार वीरगंजमा पर्सा र बाराका सञ्चारकर्मीहरूसँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

एनिमल नेपाल, बाराका सुपरभाइजर धर्मन्द्र साहले २०६४ सालमा एनिमल नेपाल स्थापना भएको र सोही अवधिदेखि पशु अधिकार सम्बन्धमा कार्य गर्दै आएको बताए। उनले जनचेतनाको अभावले नेपालमा पशुपालन, हेरचाह तथा पशुको स्वच्छ मासु पाउनुपर्ने वातावरणबाट उपभोक्ताहरू वञ्चित रहेको बताए।

उनले पशु वधशालाको अभाव

रहेको, पशु ब्यारेन्टाइनले राम्ररी काम गर्न नसकेको कारण बजारमा स्वच्छ मासु पाउनुपर्ने अधिकारबाट उपभोक्ता वञ्चित हुनुपरेको बताए। सुपरभाइजर साहले परवानीपुर र जीतपुरमा रहेका भैंसी बजार पशु ऐनविपरीत सञ्चालनमा रहेको बताए। उनले एउटा टुकुमा बढीमा १९ वटा राँगा लोड हुनुपर्नेमा ३० वटासम्म लोड गरिएको र पाडी २४ वटा मात्र लोड गर्नुपर्नेमा ३५ वटासम्म लोड गरेको पाइएको बताए।

बढी सङ्ख्यामा राँगा, भैंसी, पाडी लोड गर्दा रक्ताम्य भई घाइते हुने र त्यस्ता घाइते पशुको मासु सेवन गर्दा उपभोक्तालाई विभिन्न खाले रोग लाग्न

सम्स्या भोग्नुपरेको बताए। उनले टुकुबाट पशु दुवानी गर्नुको साटो बारामा वधशाला बनाएर क्रिस्थान केन्द्रमार्फत मासुको आपूर्ति सम्बन्धित ठाउँमा गर्दा राम्रो हुने सुझाए। कार्यक्रममा पर्सा र बाराका सञ्चारकर्मीको सहभागिता थियो।

१. चुरे संरक्षण गरौं

चुरे पहाडको सबैभन्दा उत्तरमा रहेको महाभारत पर्वत सीमादेखि दक्षिणमा नेपाल-भारतको सिमानासम्मको चुरे, भावर र तराई भूमिलाई चुरे क्षेत्र भनिन्छ। "हिमालय पर्वत शृङ्खलाबाट बगेर आएका सामग्रीले बनेको सबभन्दा कान्छो, कमलो र कमजोर पर्वत शृङ्खला रहेको क्षेत्र हो। तराई-मधेश र भित्री तराईका जिल्लाहरूको वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्न ठूलो योगदान दिएको छ।

चुरे विनासको प्रमुख कारण अत्यवस्थित बसोबास, वन अतिक्रमण, वन डटेलो, खुला चरिचरण र नदीजन्य पदार्थको दोहन, अनियन्त्रित भौतिक पूर्वाधार निर्माण, भू-क्षय हो। चुरे नासिनु भनेको तराई मधेशको मानव जीवन सङ्कटमा पर्नु हो।

चुरे क्षेत्रमा पोखरी निर्माण गरी जलसञ्चय, वृक्षारोपण र पानीका स्रोतहरू पुरसिर्जना तथा नदी प्रणाली संरक्षण गर्नु आवश्यक छ। चुरेलाई मरुभूमिकरण हुनबाट जोगाउन आजैदेखि जुटौं।

"चुरेको माटो चुरेलाई, सफा पानी सबैलाई"

मधेश प्रदेश सरकार
आमसञ्चार प्राधिकरण

